

EUROOPAN KOMISSIO

Bryssel, 26.11.2008
K(2008) 6350 lopullinen

Asia: **Valtiontuki NN 70/2006 – Suomi**
 Suomen elokuvatuotannon tukiohjelma

Arvoisa Herra ulkoministeri,

1. TIIVISTELMÄ

- (1) Minulla on ilo ilmoittaa Teille, että Euroopan komissio on arvioinut Suomen elokuva- ja audiovisuaalialan tukiohjelman ja päättänyt, että tuki on EY:n perustamissopimuksen mukaista. Tukiohjelma hyväksytään 31. joulukuuta 2013 saakka sillä perusteella, että Suomen viranomaiset ovat sitoutuneet tekemään ohjelmaan muutokset, jotka siihen on mahdollisesti tarpeen tehdä elokuvia ja muita audiovisuaalisia teoksia koskevan komission tiedonannon, jäljempänä 'elokuvatiedonanto'¹, voimassaolon päättymisen jälkeen.

2. MENETTELY

- (2) Suomen viranomaiset ilmoittivat Euroopan komissiolle 4. lokakuuta 2006 saapuneeksi kirjatulla yksinkertaistetulla lomakkeella Suomen elokuva- ja audiovisuaalialan tukiohjelmaan osoitettujen määrärahojen lisäyksestä. Tukiohjelma oli hyväksytty alun perin 20. joulukuuta 2001 tehdyllä komission päätöksellä. Koska alkuperäisen hyväksynnän voimassaolo päättyi 31. joulukuuta 2004 eikä ilmoituksessa ole mainintaa siitä, että toimenpide olisi keskeytetty, komissio on kirjannut toimenpiteen uudelleen sääntöjenvastaiseksi tueksi ja pyytänyt Suomen viranomaisia tekemään uuden ilmoituksen vakiolomakkeella.

¹ Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle tietyistä elokuviin ja muihin audiovisuaalisiin teoksiin liittyvistä oikeudellisista näkökohdista (EYVL C 43, 16.2.2002). Tiedonannon voimassaoloa on jatkettu ensiksi komission tiedonannolla neuvostolle, Euroopan parlamentille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle tietyistä elokuviin ja muihin audiovisuaalisiin teoksiin liittyvistä oikeudellisista näkökohdista 26. syyskuuta 2001 annetun komission tiedonannon seurannasta (EUVL C 123, 30.4.2004) ja toistamiseen komission tiedonannolla tietyistä elokuviin ja muihin audiovisuaalisiin teoksiin liittyvistä oikeudellisista näkökohdista 26. syyskuuta 2001 annetun komission tiedonannon (elokuvatiedonanto) seurannasta annetun tiedonannon soveltamisen jatkamisesta (EUVL C 134, 16.6.2007).

Ulkoasiainministeri Alexander STUBB
Merikasarmi
PL 176
FIN - 00161 Helsinki

- (3) Suomen viranomaiset jättivät uuden ilmoituksen 9. tammikuuta 2007. Komissio pyysi lisätietoja 28. maaliskuuta 2007. Suomen viranomaiset vastasivat pyyntöön 1. kesäkuuta 2007 ja 11. tammikuuta 2008 päivätyillä kirjeillä. Suomen viranomaiset toimittivat lisäselvityksiä 19. helmikuuta 2008, 20. helmikuuta 2008, 4. maaliskuuta 2008, 28. maaliskuuta 2008, 9. huhtikuuta 2008, 10. kesäkuuta 2008, 3. heinäkuuta 2008, 4. heinäkuuta 2008, 5. syyskuuta 2008 ja 28. lokakuuta 2008 päivätyillä sähköpostiviesteillä.

3. KUVAUS TUKIOHJELMASTA

- (4) **Tarkoitus:** Ohjelman tarkoituksena on edistää korkeatasoista, monipuolista ja omaperäistä suomalaista elokuvatuotantoa. Tukea voidaan myöntää hakemuksesta pitkiä, lyhyitä ja sarjamuotoisia näytelmä-, dokumentti-, animaatio- ja lastenelokuvia varten. Lisäksi Suomen elokuvasaatiö myöntää tukea kulttuurivientiin (matka-avustukset sekä kopioiden valmistustuki), esitys- ja levitystoimintaan sekä elokuvafestivaalien järjestämiseen.
- (5) **Tuen myöntävä viranomainen:** Tuen myöntävä viranomainen on Suomen elokuvasaatiö. Opetus- ja kulttuuriministeriö voi osoittaa Suomen elokuvasaatiölle valtion varoja elokuvan ja muun kuvaohjelman tuotannon ja levityksen tukemiseen sekä elokuvakulttuurin edistämiseen.
- (6) **Oikeusperusta:** Ohjelman oikeusperustat ovat laki elokuvataiteen edistämisestä (21.1.2008/28), asetus elokuvataiteen edistämisestä (4.2.2000/121) ja Suomen elokuvasaatiön tukiohjeisto².
- (7) **Tuensaajat:** Ohjelmassa ei ole tuen hakemiseen oikeutettujen henkilöiden tai yritysten kansallisuutta koskevia määräyksiä. Ohjelmasta on tarkoitus myöntää tukea vuosittain 101–500 yritykselle. Käsikirjoitusten laatimisen myönnettävän tuen saajat ovat luonnollisia henkilöitä. Tuotantoyhtiöt, jotka ovat elokuvan Suomen oikeuksien omistajia, voivat saada tuotantotukea. Kun tukea myönnetään Suomen osuuteen kansainvälisessä yhteistuotannossa, Suomen rahoitusosuus on suhteutettava sen tuotannolliseen ja taiteelliseen panokseen hankkeessa.
- (8) Tukea ei voida myöntää televisioyhtiöille tai yhtiöille, joissa televisioyhtiö on osakkaana vähintään 15 prosentin osuudella, eikä valtion, kunnan tai seurakunnan viranomaiselle tai laitokselle, valtioenemmistöiselle yhtiölle tai edellä mainittuihin verrattavalle yhteisölle taikka laitokselle. Tukea ei myöskään voida myöntää sellaista tuotantoa varten, jonka tarkoituksena on jonkin tuotteen, tuoteryhmän tai palvelun taikka niihin verrattavan kohteen markkinointi.
- (9) **Tuen rahoituslähde:** Tuki myönnetään Suomen valtion yleisestä talousarviosta.
- (10) **Tuen muoto:** Tuki myönnetään suorina avustuksina.
- (11) **Toimenpidetyypit:** Ohjelma, sellaisena kuin se hyväksyttiin vuonna 2001 ja sellaisena kuin Suomen viranomaiset esittelivät sen tarkastelun kohteena olevassa ilmoituksessa, sisältää kaksi pääasiallista toimenpideryhmää: yhtäältä elokuvien tuotanto- ja levitystuen ja toisaalta kulttuuriviennin, esitys- ja levitystoiminnan sekä koulutustoiminnan tuen. Tällaisia toimenpiteitä ovat muun muassa seuraavat:

Elokuvien tuotanto- ja levitystuki:

- käsikirjoitustuki
- kehittämistuki
- tuotannon ennakkotuki
- tuotannon jälkituki

² Sellaisena kuin se on päivitettyä vuodeksi 2008.

- markkinointi- ja levitystuki

Kulttuuriviennin, esitys- ja levitystoiminnan sekä koulutustoiminnan tuki:

- kulttuuriviennin tuki
- esitystoiminnan tuki
- levitystoiminnan tuki
- elokuvafestivaalituki.

- (12) **Alustava talousarvio ja rahoituksen jakautuminen:** Alustava tukimäärä on 18 miljoonaa euroa vuodessa kaudella 2008–2009 ja 20 miljoonaa euroa vuodessa vuodesta 2010. Talousarvion alustava jakautuminen voidaan esittää vuotta 2007 koskeneiden arvioiden perusteella seuraavasti:

Toimenpiteet	Talousarvio 2007
Käsi kirjoitustuki	0,4 milj. euroa.
Kehittämistuki	1,1 milj. euroa.
Tuotannon ennakotuki	8,2 milj. euroa.
Tuotannon jälkituki	1,6 milj. euroa.
Markkinointi- ja levitystuki	0,8 milj. euroa.
Kulttuuriviennin tuki	0,3 milj. euroa.
Esitystoiminnan tuki	0,9 milj. euroa.
Levitystoiminnan tuki	0,5 milj. euroa.
Elokuvafestivaalituki	0,4 milj. euroa.
YHTEENSÄ	14,2 milj. euroa

Komission vuonna 2001 hyväksymän alkuperäisen ohjelman vuotuiset kokonaismäärärahat olivat 13 miljoonaa euroa.

- (13) **Kesto:** Ohjelma on ollut voimassa vuonna 2001 tehdystä alkuperäisestä hyväksymispäätöksestä, jonka voimassaolo päättyi vuoden 2004 loppuun. Suomen viranomaiset pyysivät 9. tammikuuta 2007 antamassaan ilmoituksessa ohjelman hyväksymistä 31. joulukuuta 2013 saakka. Ne ovat sitoutuneet tekemään ohjelmaan muutokset, jotka siihen on mahdollisesti tarpeen tehdä elokuvatie donannon voimassaolon päättymisen jälkeen, ja ilmoittamaan muutoksista komissiolle.

- (14) **Kulttuurikriteerit:** Elokuvataiteen edistämisestä annetun valtioneuvoston asetuksen³ mukaan tukea voidaan myöntää sellaisen elokuvan ja muun kuvaohjelman valmistamiseen ja jakeluun, jota pidetään kulttuurituotteena. Elokuvan tai muun audiovisuaalisen tuotannon on täytettävä seuraavat kriteerit, jotta se voitaisiin katsoa tukikelpoiseksi kulttuurituotteeksi:

- Elokuva tai audiovisuaalinen ohjelma muodostaa taiteellisen kokonaisuuden.
- Sen sisältö perustuu kulttuuriarvoihin, joiden alkuperä on kulttuuri-identiteetissä.
- Siihen sisältyy merkittävä luovien tekijöiden ja esittävien taiteilijoiden panos ja kyseisille tekijöille ja taiteilijoille maksettavien palkkojen ja palkkioiden osuus tuotantokustannuksista on merkittävä.

Asetuksen perusteluissa esitetään tulkinta näistä kriteereistä. Ensimmäinen kriteeri edellyttää teoksen taiteellisen ulottuvuuden tarkastelemista synopsiksesta ja

³ Tarkistettu valtioneuvoston asetus elokuvataiteen edistämisestä (843/2007) annettiin 13. syyskuuta 2007. Se tuli voimaan 1. lokakuuta 2007.

käsikirjoituksesta laadittavassa arvioinnissa. Toinen kriteeri puolestaan liittyy arvioitavan sisällön muihin kulttuuriulottuvuuksiin. Tässä yhteydessä tarkastellaan maailmanlaajuista, eurooppalaista, kansallista tai paikallista kulttuuripohjaa tai kieltä taikka ryhmien tai yksittäisten henkilöiden kulttuuripiirteitä ja identiteettejä, jotka ilmaistaan tai otetaan lähtökohdaksi elokuvan tarinassa tai aiheen käsittelyssä. Kolmas kriteeri liittyy alan ammattilaisten tai tuotantoon osallistuvien henkilöiden taiteellisen panoksen ja tämän taiteellisen panoksen taloudellisen merkityksen arviointiin.

Tuen myöntämistä koskevat päätökset, joissa tarkastellaan edellä mainittujen kriteerien täyttymistä, perustuvat hankkeen arviointiin sisällöllisenä, ilmaisullisena ja tuotannollisena kokonaisuutena ja arviointiin siitä, onko hakijalla taiteelliset, ja taloudelliset edellytykset hankkeen toteuttamiseen. Lopullisen päätöksen tekee aina Suomen elokuvasäätiön johtaja konsulttien laatiman ehdotuksen perusteella. Konsultit ja elokuvasäätiön johtaja pitävät kokouksen ennen lopullisen päätöksen tekoa. Konsulttien pätevyysvaatimukset ovat seuraavat:

- 1) elokuvakulttuurin ja audiovisuaalialan laaja tuntemus
- 2) kokemus elokuvien tuotannosta tai muusta audiovisuaalisesta tuotannosta
- 3) elokuvien levityksen laaja tuntemus
- 4) elokuvien tai muiden audiovisuaalisten tuotantojen rahoituksen laaja tuntemus
- 5) kansainvälisten verkostojen ja rahoitusorganisaatioiden laaja tuntemus
- 6) erinomainen suomen ja ruotsin kielen taito sekä hyvä englannin kielen taito.

Johtajan pätevyysvaatimukset ovat seuraavat:

- 1) elokuva- ja audiovisuaalialan laaja ja vankka tuntemus
- 2) vartenotettavia mielipiteitä ja strategista näkemystä suomalaisen elokuvan kehittämisestä
- 3) hyvät johtamistaidot, joista on esittää konkreettista näyttöä
- 4) suomen, ruotsin ja englannin kielten erinomainen kirjallinen ja suullinen taito; muu kielitaito katsotaan eduksi
- 5) tehtävien kannalta tarkoituksenmukainen koulutustausta
- 6) erinomaiset sosiaaliset taidot.

Kustakin tukiryhmästä vastuussa olevat Suomen elokuvasäätiön konsultit arvioivat kaikki hankkeet. Vuonna 2007 tuettiin 66 elokuvatuotantohanketta. Komissiolle on toimitettu yhteenveto hankkeista. Tuetut hankkeet valittiin Suomen elokuvasäätiölle jätettyjen 90 tukihakemuksen joukosta. Tuotantotukea myönnettiin vuonna 2007 15 fiktioelokuvalle, 4 dokumenttielokuvalle, 2 lastenelokuvalle, 15 lyhytelokuvalle, 25 lyhyelle dokumenttielokuvalle ja 5 lyhyelle animaatioelokuvalle.

ELOKUVIEN TUOTANTO- JA LEVITYSTUKI

Käsikirjoitustuki

- (15) Ilmoitetusta ohjelmasta voidaan myöntää käsikirjoitustukea henkilölle tai ryhmälle elokuvakäsikirjoituksen kirjoittamiseen. Tuen enimmäismäärä on 9 500 euroa elokuvaa kohden. Hakijan on toimitettava elokuvasäätiölle hakemuksen liitteenä käsikirjoitusta koskeva työsuunnitelma. Käsikirjoituksen kieleen liittyviä vaatimuksia ei ole.

Kehittämistuki

- (16) Tuotantoyhtiölle, joka on elokuvan Suomen oikeuksien haltija, voidaan myöntää kehittämistukea elokuvahanketta varten. Kehittämistukea voidaan myöntää enintään 100 000 euroa elokuvaa kohden. Tuki voidaan käyttää esimerkiksi käsikirjoituksen kirjoittamiseen ja edelleen kehittämiseen, tuotanto-, kuvaus- ja lavastussuunnitelmiin sekä muihin kustannusarvion ja rahoitusjärjestelyiden edellyttämiin toimenpiteisiin. Kehittämismäärärahoilla voidaan kattaa vain hankkeesta aiheutuvia suoria kustannuksia.

Tuotannon ennakotuki

- (17) Tuotannon ennakkotukea voidaan myöntää elokuvan viimeistelemistä varten tuotantoyhtiölle, joka on elokuvan Suomen oikeuksien haltija. Tuotannon ennakkotukea ei voida myöntää valmiin elokuvan tuotantoon. Elokuva katsotaan valmiiksi, kun siitä on saatavilla valmis esityskopio tai televisiomaster.
- (18) Tuotantotuella voidaan kattaa enintään 50 prosenttia elokuvan tuotantokustannuksista, kun mukaan lasketaan elokuvasäätiön hankkeeseen jo aiemmin myöntämä kehittämistuki.
- (19) Talousarvion on katettava kaikki suorat tuotantokustannukset ensimmäisen esityskopion valmistumiseen saakka, mukaan lukien 7–10 prosentin pakollinen varaus. Tuotantoyhtiön välilliset kustannukset sisällytetään hallinnollisille kustannuksille varattuun prosenttiosuuteen talousarviossa. Niiden osuus tuotantokustannuksista ja yrityksen kirjanpidossa ilmoitetuista toteutuneista kustannuksista voi olla enintään 5 prosenttia.

Tuotannon jälkituki

- (20) Tuotannon jälkitukea voidaan myöntää kotimaisen elokuvan kokonaiskatsojamäärän perusteella tuotantoyhtiölle, joka on elokuvan Suomen oikeuksien haltija. Tuotannon jälkitukea voidaan myöntää elokuville, joiden säätiö arvioi täyttävän riittävän kotimaisuusasteen, joiden kotimaan ensi-ilta elokuvateatterissa on ollut 1. tammikuuta 1997 tai sen jälkeen ja joilla on ollut ensimmäisenä esitysvuotenaan vähintään 45 000 normaalihintaisen pääsylipun maksanutta katsojaa kotimaisissa elokuvateattereissa. Jälkituen laskennassa otetaan huomioon myös Koulukino-esitysten maksaneet katsojat.
- (21) Elokuväsäätiö voi myöntää 3,50 euroa tuotannon jälkitukea jokaista sellaista katsojaa kohden, joka on ostanut normaalihintaisen pääsylipun nähdäkseen elokuvan sen ensimmäisenä esitysvuotena. Tuen kokonaismäärä voi olla enintään 390 000 euroa tai 50 prosenttia elokuvasäätiön hyväksymistä tuotantokustannuksista. Jos Suomen elokuvasäätiö on myöntänyt elokuvalle tuotannon ennakkotukea, tuotannon ennakkotuen ja tuotannon jälkituen kokonaismäärä voi olla enintään 780 000 euroa tai 50 prosenttia elokuvasäätiön hyväksymistä tuotantokustannuksista.
- (22) ***Tuen yhteenlaskettu enimmäisintensiteetti ja tuen määrä:*** Tuotantotuen (kehittämistuen, tuotannon ennakkotuen ja tuotannon jälkituen) yhteenlaskettu tuki-intensiteetti voi olla enintään 50 prosenttia tuotantobudjetista. Vaikeiksi

luokiteltavien elokuvien⁴ tapauksessa tuen enimmäisintensiteetti voi poikkeuksellisesti olla 70 prosenttia tuotantobudjetista.

- (23) ***Vaikeaksi luokiteltavan elokuvan määritelmä:*** Suomen elokuvasäätiön ohjeiston mukaan elokuva luokitellaan vaikeaksi, kun:

- se ei tavoittele laajaa yleisöä ja
- se kohtaa erityisiä vaikeuksia kaupallisen rahoituksen saannissa.

- (24) ***Alueellistaminen:*** Ohjelma ei sisällä alueellisia ehtoja.

Markkinointi- ja levitystuki

- (25) Markkinointi- ja levitystukea voidaan myöntää kotimaisten elokuvien ja kansainvälisten yhteistuotant elokuvien Suomen teatterilevitykseen liittyvien markkinointi- ja levityskustannusten kattamiseen. Tukea voidaan myöntää tuotantoyhtiöille, jotka ovat elokuvan Suomen oikeuksien haltijoita, tai ammattimaisesti toimivalle levitysyhtiölle, jolla on elokuvan Suomen levitysoikeudet. Tuettavan elokuvahankkeen on täytettävä edellä 14 kohdassa kuvaillut kulttuurikriteerit.

- (26) Markkinointi- ja levitystuella voidaan kattaa enintään 50 prosenttia kustannuksista. Sitä voidaan kuitenkin myöntää enintään 78 000 euroa elokuvaa kohden. Tukea voidaan myöntää erikseen myös elokuvan ja sen markkinointimateriaalin testaukseen. Testauksen toteuttajan on oltava riippumaton, ammattimainen laitos. Tuella voidaan kattaa enintään 50 prosenttia testauskustannuksista. Sitä voidaan kuitenkin myöntää enintään 5 000 euroa elokuvaa kohden. Vaikeiden elokuvien⁵ tapauksessa tuen enimmäisintensiteetti voi poikkeuksellisesti olla 70 prosenttia.

KULTTUURIVIENNIN, ESITYS- JA LEVITYSTOIMINNAN SEKÄ KOULUTUSTOIMINNAN TUKI

Kulttuuriviennin tuki

- (27) Kulttuuriviennin tuen päätarkoituksena on edistää suomalaisen elokuvan kansainvälisten yhteyksien luomista ja vientiä seuraavin keinoin:

- ***Matka-avustukset elokuvien tuottajille ja tekijöille:*** elokuvien tuottajille ja tekijöille voidaan myöntää matka-avustuksia, joilla katetaan matkakuluja festivaaleille ja muihin kansainvälisiin tapahtumiin, joissa esitetään heidän elokuviaan. Tukikelpoisiksi kustannuksiksi katsotaan matkakulut, muttei osallistumis- tai koulutusmaksuja. Pääosa tämän tukimuodon saajista on freelance-elokuvantekijöitä.
- ***Tuki kulttuuriviennin esityskopion valmistamista varten:*** suomalaiset elokuvatuottajat voivat hakea tukea kulttuuriviennin esityskopion valmistamiseen kotimaisesta elokuvasta (esityskopion valmistamisesta, elokuvan käännättämisestä vieraalle kielelle ja tekstittämisestä aiheutuvien kustannusten kattamiseen) ja elokuvaan liittyvän myynninedistämismateriaalin laatimiseen.

Esitystoiminnan tuki

⁴ Ks. seuraavassa kohdassa oleva määritelmä.

⁵ Ks. edellä 23 kohdassa oleva vaikeiden elokuvien määritelmä.

- (28) Esitystoiminnan tuen tarkoituksena on edistää elokuvien esittämistä ja saatavuutta elokuvateattereissa parantamalla elokuvateattereiden toimintaedellytyksiä ja monipuolistamalla niiden elokuvatarjontaa.

– **Laitehankinta- ja kunnostustukea** voivat hakea elokuvateattereiden omistajat tai elokuvateatteritoiminnasta vastaavat rekisteröidyt yhteisöt. Tuki on tarkoitettu osarahoitukseksi ensisijaisesti pienten ja keskisuurten paikkakuntien elokuvateattereiden laitehankintoihin ja kunnostukseen. Elokuvateattereiden lukumäärä Suomessa on supistunut viime vuosina. Vuonna 2004 toiminnassa oli vielä 219 elokuvateatteria, joissa oli yhteensä 336 salia, mutta vuonna 2007 elokuvateattereita oli enää 199 ja saleja 316. Suomen viranomaisten mukaan valtaosa Suomessa sijaitsevista elokuvateattereista on jatkuvan lakkautusuhan alla. Tästä on osoituksena se, että Suomen elokuvateattereista noin 58 prosentille kertyy liikevaihtoa alle 50 000 euroa ja noin 45 prosentille alle 20 000 euroa. Monien Suomessa sijaitsevien elokuvateattereiden vaikea tilanne johtuu harvasta asutuksesta ja käyntikertojen erittäin pienestä määrästä. Neljän viime vuoden aikana käyntikertojen määrä on ollut Suomessa 1,2–1,3 asukasta kohden, mikä on vähän verrattuna muihin Pohjoismaihin. Asukaskohtainen käyntikertojen määrä oli esimerkiksi vuonna 2006 Norjassa 2,6, Ruotsissa 1,7 ja Tanskassa 2,3.

Suomen viranomaiset soveltavat seuraavia sääntöjä varmistaakseen elokuvateattereiden säilymisen ja monipuolisen elokuvakulttuuritarjonnan koko maassa:

- (a) Taide-elokuvateatterit, joiden tarjonta koostuu pääasiassa erityiselokuvista⁶, ja pienet elokuvateatterit, joissa on 1–3 salia, ovat tukikelpoisia sijaintipaikastaan riippumatta.
- (b) Kaikki pienten paikkakuntien⁷ elokuvateatterit ovat tukikelpoisia. Suomen viranomaiset ovat kuitenkin vahvistaneet, että kyseiset elokuvateatterit kuuluvat aina vähämerkityksistä tukea koskevien sääntöjen⁸ soveltamisalaan ja kyseisiä sääntöjä todellakin noudatetaan.
- (c) Keskikokoisissa kunnissa⁹ sijaitsevat elokuvateatterit, joissa on useampia saleja tai jotka kuuluvat suureen ketjuun, ovat tukikelpoisia seuraavia kriteereitä soveltaen:
 - (i) kunnassa vallitsevia erityisolosuhteita, kuten elokuvateatterin sijaintia ja kyseisen palvelualueen asukaslukea, jotka vaikuttavat elokuvateatterin elinkelpoisuuteen ja kykyyn jatkaa toimintaansa, voidaan mahdollisesti käyttää perusteena tuen myöntämiselle;
 - (ii) elokuvateatteri ei pystyisi toteuttamaan digitointihankettaan ilman tukea, mikä vaarantaisi sen pitkän aikavälin elinkelpoisuuden ja olemassaolon.

⁶ Erityiselokuvilla tarkoitetaan tässä yhteydessä taide-elokuvatarjontaa, ts. elokuvia, jotka ovat kaupallisesti vähemmän houkuttelevia, taiteellisesti kunnianhimoisia ja luonteeltaan sellaisia, että ne houkuttelevaa suppeampaa yleisöä tai erikoisnäytöksissä käyviä.

⁷ Pienet paikkakunnat määritellään paikkakunniksi, joilla asuu enintään 50 000 asukasta.

⁸ Komission asetus (EY) N:o 1998/2006, annettu 15 päivänä joulukuuta 2006, perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen (EUVL L 379, 28.12.2006).

⁹ Näitä ovat kunnat, joiden asukasluku on 50 000–n. 250 000. Nämä ovat Tampere, Turku, Oulu, Joensuu, Jyväskylä, Kotka, Kuopio, Lahti, Lappeenranta, Pori, Rovaniemi ja Vaasa.

- (d) Pääkaupunkiseudun (jonka asukasluku on noin 900 000) elokuvateatterit, joissa on useampia saleja tai jotka kuuluvat suureen ketjuun, eivät ole tukikelpoisia. Jos tulevaisuudessa aloitetaan valtakunnallinen digitointihanke, joka kattaa myös pääkaupunkiseudun, siitä ilmoitetaan komissiolle.

Laitehankinta- ja kunnostustuella voidaan kattaa enintään 60 prosenttia hankkeen kokonaiskustannuksista 25 000 euroon saakka, kun kokonaiskustannukset ovat alle 50 000 euroa, ja enintään 50 prosenttia, kun kokonaiskustannukset ovat yli 50 000 euroa. Yksittäisellä tukipäätöksellä myönnetyn laitehankintatuen enimmäismäärä on 50 000 euroa ja elokuvateattereiden tilojen kunnostukseen myönnetyn tuen vastaavasti 80 000 euroa. Laitehankintoihin ja kunnostukseen on osoitettu vuosina 2007 ja 2008 talousarviossa määrärahoja alle 500 000 euroa eikä tämän määrän odoteta nousevan yli miljoonaan euroon vuoden 2013 loppuun mennessä.

- **Elokuvateattereiden toimintatukea** voivat hakea elokuvateattereiden omistajat tai elokuvateatteritoiminnasta vastaavat rekisteröidyt yhteisöt. Elokuvateattereiden toimintatuen tarkoituksena on turvata alueellisesti kattava elokuvateatteritarjonta ja auttaa elokuvateattereita kehittämään uusia toimintamalleja. Kuten edellinen tukitoimenpide, myös tämä toimenpide on suunnattu pääasiassa pienten ja keskisuurten paikkakuntien elokuvateattereille. Elokuvateattereiden toimintatukea koskevat päätökset tehdään toiminnallisten ja alueellisten näkökohtien perusteella. Muita ratkaisevia tekijöitä ovat yhteistyö kaupungin tai kunnan viranomaisten kanssa (esimerkiksi Koulukino-toiminnan muodossa), verkottuminen muiden yritysten tai tahojen kanssa, erilaiset elokuvatapahtumat ja elokuvateattereiden omat kehityshankkeet. Toimintatukea voidaan myöntää kullekin elokuvateatterille enintään 5 000 euroa vuodessa.
- **Lisäkopioiden** hakija on elokuvan levitysyhtiö, joka hakee sitä ennen elokuvan ensi-iltaa. Lisäkopioiden tarkoituksena on parantaa elokuvateattereiden toimintaedellytyksiä mahdollistamalla menestyselokuvien nopeampi saatavuus myös pienemmillä paikkakunnilla. Vain elokuvateatterit, jotka eivät kuulu edellisen vuoden liikevaihdon mukaan 15 suurimman elokuvateatteripaikkakunnan joukkoon, voivat saada esitettäväkseen elokuväsäätien tuella valmistettuja lisäkopioita. Lisäkopioiden kokonaismäärä ei saa ylittää levitysyhtiön omalla kustannuksellaan ottamien esityskopioiden kokonaismäärää, ja se on rajattava joka tapauksessa 15 kopioon. Tuetuista lisäkopioista vähintään puolet on asetettava liikevaihdoltaan 30 suurimman elokuvateatteripaikkakunnan ulkopuolella olevien teatterien käyttöön. Lisäkopioiden tukea voidaan myöntää myös elokuville, joista levitysyhtiöllä on vähemmän kuin kymmenen kopiota ja joita säätio ei ole tukenut, jos elokuvan ensi-illan jälkeen voidaan todeta, että elokuvalla on menestysmahdollisuuksia myös suurempien paikkakuntien ulkopuolella. Tukea voidaan myöntää lisäkopioista aiheutuviin hankinta-, kuljetus- ja tekstityskustannuksiin. Tuella voidaan kattaa enintään 70 prosenttia lisäkopioiden kokonaiskustannuksista. Näin suuri tuki-intensiteetti sallitaan kuitenkin erittäin harvoissa tilanteissa, ts. lasten- ja perhe-elokuvien tapauksessa. Tähän tukeen varattiin vuonna 2007 määrärahoja yhteensä 176 500 euroa, joka jaettiin 16 hankkeen kesken.
- **Digitaalisten elokuvakopioiden tuen** tarkoituksena on edistää erityisesti kotimaisen elokuvan digitaalista teatterijakelua Suomessa ja ulkomailla. Kotimaisella elokuvalla tarkoitetaan elokuvaa, joka on osa suomalaista

kulttuuria tai jolla on vahva yhteys suomalaiseen kulttuuriin. Tukea voivat hakea elokuvien tuotantoyhtiöt tai levitysyhtiöt. Sitä myönnetään ensisijaisesti pitkien näytelmäelokuvien ja dokumenttielokuvien digitaalijakeluun. Tukea myönnetään digitaalisten kopioiden tuotanto- ja tekstityskustannuksiin. Tuella voidaan kattaa enintään 70 prosenttia esityskopioiden kustannuksista. Tähän tukimuotoon käytetään vuosittain erittäin vähän määrärahoja. Vuonna 2007 myönnettiin tukea kuuteen hankkeeseen yhteensä 27 800 euroa. Valituista hankkeista kolme koski lisäksi lastenelokuvia. Tämä tukimuoto on voimassa kokeiluluontoisesti 31. joulukuuta 2009 saakka.

Levitystoiminnan tuki

- (29) Levitystoiminnan tuen tarkoituksena on edistää elokuvien esittämistä ja saatavuutta eri levityskanavissa tukemalla erityisesti suomalaisten elokuvien levitystä sekä taiteellisesti erityisen arvokkaiden ja mielenkiintoisten elokuvien levitystä ja maahantuontia.

- **Maahantuontituen** hakija on elokuvan maahantuojaja. Tuensaajista suurin osa on pienehköjä levitysyhtiöitä. Maahantuontituen tavoitteena on edistää laadukkaan, monipuolisen ja maailman elokuvakulttuuria laajasti edustavan elokuvaohjelmiston (ts. taide-elokuvien, klassikkoelokuvien ja dokumenttielokuvien) maahantuontia ja tehokasta levitystä. Elokuvalle, joka tuodaan maahan ja jota levitetään vähintään kolmena kopiona, voidaan myöntää tukea enintään 12 000 euroa. Elokuvalle, jota levitetään kahtena kopiona, voidaan myöntää tukea enintään 10 000 euroa, ja yhtenä kopiona levitettävälle elokuvalle enintään 7 000 euroa. Tuella voidaan kattaa enintään 50 prosenttia yhteenlasketuista maahantuonti- ja markkinointikustannuksista. Lasten- ja perhe-elokuvien dubbauskustannuksiin voidaan lisäksi myöntää tukea enintään 50 prosenttia toteutuneista kustannuksista 20 000 euron elokuvakohtaiseen enimmäismäärään saakka. Vuonna 2007 tämän tuen kokonaismäärärahat olivat 127 000 euroa, joka jaettiin yhteensä 19 hakijan joukosta valittujen 12 hankkeen kesken. Suurin osa tuetuista elokuvista tuodaan Suomeen 2–3 kopiona, ja niiden katsojamäärä on 5 000–15 000.
- **DVD-levyjen markkinointi- ja levitystuen** tarkoituksena on edistää suomalaisten ja muista maista tulevien korkealaatuisten, monipuolisten ja maailman elokuvakulttuuria laajasti edustavien elokuvien markkinointia ja saatavuutta DVD-levyillä. Tuen hakija on elokuvien levitysyhtiö, jolla on elokuvan DVD-levitysoikeudet. Tukea ei myönnetä hankkeisiin, jotka ovat saaneet Media Plus -ohjelmasta harkinnanvaraista levitystukea. Tuella voidaan kattaa enintään 50 prosenttia markkinointi- ja levityskustannuksista. Tuen enimmäismäärä on kuitenkin 10 000 euroa elokuvaa kohden. Vuonna 2007 tämän tuen kokonaismäärärahat olivat 139 000 euroa, joka jaettiin 30 hankkeen kesken. Hankkeista 40 prosenttia koski uusia kotimaisia fiktioelokuvia, 20 prosenttia kotimaisia klassikkoelokuvia (vuosilta 1960–1985) ja 15 prosenttia yhteistuotantoja ja noin 10 prosenttia ulkomaisia klassikkoelokuvia.
- **Digitaalisen jakeluverkon tukea** myönnetään levitysyhtiölle, jolla on elokuvan esitysoikeudet. Tuen tarkoituksena on edistää erityisesti kotimaisten elokuvien maksullista verkkojakelua ja mobiilijakelua. Tuki on hankekohtaista ja sillä voidaan kattaa enintään 50 prosenttia hankkeen kustannuksista 5 000 euroon saakka. Tämän tukimuodon

kokonaismäärärahat voivat olla enintään 30 000 euroa. Avustuksia ei ole toistaiseksi myönnetty.

Elokuvasäätiöiden järjestämiseen myönnettävä tuki

- (30) Suomen elokuvasäätiö myöntää tukea valtakunnallisesti merkittävien festivaalien järjestämiseen. Vuonna 2007 myönnettiin määrärahoja 420 000 euroa seitsemän festivaalin järjestämiseen. Nämä valittiin elokuvasäätiölle jätettyjen 14 hakemuksen joukosta. Elokuvasäätiön arvioi tukihakemukset, joihin on liitettävä hankkeen toimintasuunnitelma, edellisen hankkeen katsojaluvut sekä lipputulot, joissa on eritelty maksetut ja maksuttomat liput.

4. ARVIOINTI

4.1. Sisältyykö toimenpiteisiin valtiontukea?

- (31) EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa määrätään seuraavaa: ”Jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä, jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu yhteismarkkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan”. Toimenpiteen luokittelu valtiontueksi edellyttää kaikkien seuraavien edellytysten täyttymistä: 1) Tuki on myönnettävä valtion varoista. 2) Siitä on oltava taloudellista etua yrityksille. 3) Edun on oltava valikoiva ja vääristettävä tai uhattava vääristää kilpailua. 4) Toimenpiteen on vaikutettava yhteisön sisäiseen kauppaan.
- (32) **Valtion varojen käyttö:** Suorat avustukset, joita ohjelmasta aiotaan myöntää, maksetaan Suomen valtion yleisestä talousarviosta. Tuen myöntävä viranomainen, Suomen opetus- ja kulttuuriministeriö, voi osoittaa Suomen elokuvasäätiölle varoja elokuvien ja muiden audiovisuaalisten ohjelmien tuotannon ja levityksen tukemiseen sekä elokuvakulttuurin edistämiseen. Kyse on sen vuoksi toimenpiteistä, jotka rahoitetaan valtion varoin ja joiden toteuttaja on valtio.
- (33) **Yrityksen saama taloudellinen etu:** Ohjelman edunsaajat (elokuvaluottajat, käsikirjoittajat, elokuvien levitysyhtiöt, elokuvafestivaalien järjestämiseen osallistuvat oikeushenkilöt ja elokuvien oikeuksien haltijat) harjoittavat taloudellista toimintaa ja katsotaan sen vuoksi perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuiksi yrityksiksi. Tuensaajille tarkastelun kohteena olevasta ohjelmasta maksettavat suorat avustukset muodostavat edun, jota ne eivät saisi tavanomaisissa markkinaolosuhteissa. Ohjelman puitteissa toteutettaviksi suunnitellut toimenpiteet antavat sen vuoksi taloudellista etua kyseisille yrityksille.
- (34) **Kilpailun vääristyminen ja valikoivuus:** Ohjelma on luonteeltaan valikoiva, sillä sen ainoat edunsaajat ovat elokuvien tuotantoon, levitykseen ja myyminen edistämiseen osallistuvia yrityksiä, käsikirjoittajia ja elokuvafestivaalien järjestäjiä, jotka täyttävät ohjelman mukaiset edellytykset. Tuensaajat kilpailevat muiden sellaisten yritysten kanssa, jotka osallistuvat audiovisuaalisten teosten tuotantoon, levitykseen ja myyminen edistämiseen. Osa tuensaajien kanssa kilpailevista yrityksistä ei kuulu ohjelmasta saatavan edun piiriin. Ohjelma vääristää sen vuoksi kilpailua.
- (35) Tiettyt yksittäiset toimenpiteet, joita on suunniteltu toteutettaviksi ohjelman puitteissa, vääristävät kilpailua vain hyvin vähän. Näin on erityisesti silloin, kun tukimäärät ovat suhteellisen pieniä (kulttuuriviennin tuki, esitystoiminnan tuki ja elokuvafestivaalituki) tai rahoitettava toiminta ei ole sinänsä tiukan taloudellisen kilpailun kohteena (käsikirjoitustuki). Näistä yksittäisistä toimenpiteistä saatavat edut saattavat kuitenkin tulla muiden ohjelmasta saatavien valikoivien etujen

lisäksi. Kokonaisuutena tarkasteltuna ohjelma tarjoaa tiukan kilpailun kohteina olevilla audiovisuaalisilla markkinoilla tietyille yrityksille olennaisen edun, ja ohjelma vääristää sen vuoksi kilpailua.

- (36) **Vaikutukset yhteisön sisäiseen kauppaan:** Kansainvälisessä kaupassa suomalaiset elokuvat kilpailevat maailmanlaajuisesti katsojista EU:n muista jäsenvaltioista tulevien elokuvien kanssa. Tilanne on tämä erityisesti pitkien elokuvien alalla, tosin yhä kasvavassa määrin myös lyhytelokuvien alalla. Vaikka lyhytelokuvilla on käyty perinteisesti vähemmän kauppaa, siirtotekniikoiden viimeaikainen kehitys (lähetystoiminta internetin ja kannettavien laitteiden avulla) näyttää lisäävän myös lyhytelokuvilla käytävää kansainvälistä kauppaa. Toimenpiteet, joiden tarkoituksena on tukea suoraan tai välillisesti elokuvien tuotantoa, levitystä ja myynninedistämistä, vaikuttavat tämän vuoksi jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.
- (37) Ne edellä 35 kohdassa mainitut yksittäiset toimenpiteet, joiden kilpailua vääristävä vaikutus on vähäinen, saattavat vaikuttaa yhteisön sisäiseen kauppaan. Vaikutusten odotetaan kuitenkin jäävän vähäisiksi joidenkin toimenpiteiden osalta (esim. kulttuuriviennin tuen, käsikirjoitustuen tai elokuvafestivaalituen tapauksessa). Kuten edellä lisäksi todettiin, näitä toimenpiteitä saatetaan yhdistää muihin tukimuotoihin, ja ohjelma vaikuttaa siitä syystä kokonaisuutena tarkasteltuna jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.
- (38) Ohjelma on tämän vuoksi perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea.

4.2. Soveltuvuus yhteismarkkinoille

- (39) Tarkastelun kohteena olevasta ohjelmasta myönnetään tukea erityyppiseen toimintaan, kuten elokuvien tuotantoon, käsikirjoituksiin, levitykseen ja myynninedistämiseen, kulttuurivienti- ja esitystoimintaan sekä elokuvafestivaalien järjestämiseen. Ohjelman tavoitteena on edistää korkeatasoista, monipuolista ja omaperäistä suomalaista elokuvatuotantoa. Suomen viranomaiset katsovat ohjelman soveltuvan perustamissopimuksen toimintaan perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan d alakohdan nojalla.
- (40) Perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan d alakohta koskee ”tukea kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistämiseen, jos tuki ei muuta kaupankäynnin ja kilpailun edellytyksiä yhteisössä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla”. Tätä kulttuuria koskevaa poikkeusta perustamissopimuksen yleissäännöistä on tulkittava suppeasti. Komissio katsoo, että kulttuurin ja kulttuuriperinnön säilyttämisen käsitettä on sovellettava kyseessä olevan tuotteen tai palvelun sisältöön ja muotoon eikä automaattisesti viestintävälineeseen tai sisällön levitykseen.¹⁰
- (41) Elokuvatiedonannossa¹¹ vahvistetaan erityissäännöt, joita noudatetaan elokuvien ja muiden audiovisuaalisten teosten tuotantoon perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan d alakohdan nojalla myönnettävän valtiontuen arvioinnissa. Elokuvatiedonannon mukaan tuki voi olla perusteltua, jos noudatetaan yleisen laillisuuden periaatetta ja neljää sääntöjenmukaisuuskriteeriä, jotka koskevat kulttuurisisältöä, alueellistamista, tuki-intensiteettiä ja lisätukia.
- (42) Elokuvatiedonannon soveltamisala kattaa elokuvien ja audiovisuaalisten teosten tuotannon. Arvioidessaan muita tarkastelun kohteena olevasta ohjelmasta rahoitettavia toimintoja komissio erottaa toisistaan seuraavat tilanteet¹²:

¹⁰ Ks. esimerkiksi komission päätös asiassa N 458/2004, Espanjan valtion myöntämä tuki Espacio Editorial Andaluza Holding sl:lle.

¹¹ Ks. alaviite 1.

¹² Ks. komission päätös asioissa NN 84/2004 ja N 95/2004, elokuvia ja audiovisuaalisia teoksia koskeva valtiontukiohjelma – Ranska, III osa, 13 kohta.

- Toiminta elokuvien tuotantoketjun alkupäässä (tässä tapauksessa esimerkiksi käsikirjoitustuki) ei sisälly varsinaisesti elokuvatiedonannossa tarkoitettuun elokuvatuotantoon, vaan se toteutetaan ennen tuotantoprosessin käynnistämistä. Toimenpiteet on sen vuoksi arvioitava 87 artiklan 3 kohdan d alakohdan perusteella. Komissio katsoo kuitenkin, että jos tällainen toiminta aiotaan yhdistää elokuvien tuotantoon, elokuvatiedonannon mukaiset kriteerit ovat suoraan merkityksellisiä myös niiden arvioinnin kannalta. Komissio noudattaa siksi elokuvatiedonannon mukaisia vaatimuksia analogisesti arvioidessaan, soveltuvatko kyseiset toimenpiteet yhteismarkkinoille perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan d alakohdan nojalla.
- Toiminta elokuvien tuotantoketjun loppupäässä (esimerkiksi elokuvien levitys ja myynninedistäminen) ei liity yhtä läheisesti elokuvien tuotantoon. Komissio katsoo, että vaikka elokuvatiedonannon mukaiset kriteerit ovat tietyssä määrin merkityksellisiä myös näiden tapausten arvioinnin kannalta, niitä ei ole perusteltua käyttää arvioinnissa analogisesti. Komissio käyttää sen vuoksi tiedonannon mukaisia kriteereitä merkityksellisenä vertailukohtana mutta laatii 87 artiklan 3 kohdan d alakohdan perusteella erillisen arvioinnin toimenpiteiden välttämättömyydestä ja oikeasuhteisuudesta.
- Eräiden muiden tuotantoketjun loppupäässä harjoitettavien toimintojen (kuten elokuvafestivaalien järjestämisen tai elokuvien tuottajille ja tekijöille maksettavien matka-avustusten) yhteys elokuvien tuotantoon on vielä etäisempi. Elokuvatiedonannon kriteereitä ei sen vuoksi voida käyttää merkityksellisenä vertailukohtana niiden arvioinnissa, vaan komissio arvioi ne suoraan perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan d alakohdan perusteella.
- Lisäksi tuella pyritään joissakin tapauksissa rahoittamaan audiovisuaalialan teknisiin toimintoihin liittyvää toimintaa, kuten elokuvien esityslaitteiden kunnostustoimenpiteitä. Näihin tapauksiin ei voida soveltaa kulttuuria koskevaa poikkeusta, vaan niiden sääntöjenmukaisuutta on arvioitava perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan perusteella.

4.2.1. Elokuvien tuotantoa koskevat toimenpiteet

- (43) Kuten edellä 16–24 kohdassa todettiin, tarkastelun kohteena olevasta ohjelmasta myönnetään suoria avustuksia elokuvien tuotantoon. Komissio arvioi seuraavassa, ovatko kyseiset toimenpiteet elokuvatiedonannossa vahvistettujen kriteerien mukaisia. Se ottaa arvioinnissaan huomioon myös vuonna 2001 tehdyn päätöksen olla vastustamatta tukea.

Yleinen laillisuusvaatimus

- (44) Elokuvatiedonannon 2.3 kohdan a alakohdan mukaisesti ”komission on varmistettava, ettei valtiontukijärjestelmien tukikelpoisuusehdoissa ole lausekkeita, jotka ovat ristiriidassa muita valtiontukia koskevien perustamissopimuksen määräysten kanssa”.
- (45) Suomen viranomaisten toimittamien tietojen perusteella näyttää siltä, että tarkastelun kohteena oleva ohjelma ei ole ongelmallinen yleisen laillisuuden kannalta. Suomen viranomaiset ovat ilmoittaneet muun muassa, että ohjelmassa ei ole tuen hakemiseen oikeutettujen henkilöiden tai yritysten kansallisuutta koskevia määräyksiä.

Kulttuurisisältö

- (46) Elokuvatiedonannon 2.3 kohdan b alakohdan 1 alakohdassa määrätään, että ”tuki on tarkoitettu kulttuurituotteille. Kunkin jäsenvaltion on taattava, että tuetun

tuotannon sisältö on kulttuuria todennettavissa olevien kansallisten kriteerien mukaan (toissijaisuusperiaatetta noudattaen)”.

- (47) Ennakkoodellytyksenä tuen saamiselle ilmoitetuista ohjelmista on, että hanke täyttää kaikilta osin edellä 14 kohdassa kuvaillut kulttuurisisältöön liittyvät kriteerit. Soveltaessaan näitä kriteereitä jäsenvaltio arvioi synopsiksen ja käsikirjoituksen taiteellista ulottuvuutta, kansalliseen tai paikalliseen kulttuuripohjaan tai kieleen liittyvän sisällön kulttuurinäkökohtia sekä luovien tekijöiden ja esittävien taiteilijoiden panosta elokuvahankkeessa.
- (48) Kuten edellä 14 kohdassa lisäksi todettiin, tukihakemusten arviointi, joka tapahtuu kyseisten kriteerien perusteella, on annettu audiovisuaalialan asiantuntijoiden tehtäväksi. Suomen elokuvasektorin aiemman käytännön pohjalta voidaan todeta, että elokuvat valitaan taiteellisten arvojen perusteella ja että etusijalle asetetaan innovatiiviset ilmaisun muodot eikä elokuvan kaupalliset mahdollisuudet. Se, että ilmoitettu tukiohjelma käsittää edellä kuvatut kumulatiiviset kulttuurikriteerit, antaa riittävät takeet siitä, että tuki ohjataan kulttuurituotteille.
- (49) Komissio katsoo edellä esitettyjen näkökohtien sekä ohjelman ja arviointiprosessin erityispiirteiden perusteella, että tarkastelun kohteena olevasta ohjelmasta myönnettäväksi suunniteltu tuki tuotantotoimenpiteisiin täyttää elokuvatiedonannon mukaisen kulttuurisisältöä koskevan vaatimuksen.

Alueelliset edellytykset

- (50) Elokuvatiedonannon 2.3 kohdan b alakohdan 2 alakohdan mukaisesti ”tuottajan on voitava vapaasti käyttää vähintään 20 % elokuvan budjetista muissa jäsenvaltioissa ilman, että järjestelmästä myönnettyä tukea vähennetään. Toisin sanoen komissio hyväksyy tukikelpoisuuskriteeriksi sen, että enintään 80 % tuetun elokuvan tai televisio-ohjelman tuotantobudjetin kustannuksista saa alueellista. Alueellistaminen olisi kuitenkin rajoitettava kulttuuritavoitteiden edistämisen vaatimaan vähimmäistasoon”.
- (51) Kuten edellä 24 kohdassa todettiin, ohjelma ei sisällä alueellisia vaatimuksia. Tuensaaja voi vapaasti käyttää tuen muissa jäsenvaltioissa. Ohjelmassa noudatetaan sen vuoksi elokuvatiedonannon alueellistamisvaatimusta.

Tuki-intensiteetti

- (52) Elokuvatiedonannon 2.3 kohdan b alakohdan 3 alakohdan mukaisesti ”tuen osuus on periaatteessa enintään 50 % tuotantobudjetista, jotta tuettaisiin markkinatalouteen kuuluvia tavanomaisia kaupan aloitteita ja estettäisiin jäsenvaltioiden välinen tarjouskilpailu. Tätä rajoitusta ei sovelleta vaikeisiin ja pienen budjetin elokuviin. Komissio katsoo, että toissijaisuusperiaatteen mukaisesti on kunkin jäsenvaltion asia määritellä vaikea ja pienen budjetin elokuva kansallisten muuttujien perusteella”.
- (53) Suomen viranomaisten toimittamien tietojen mukaan tuen enimmäisintensiteetti on useimmissa tapauksissa 50 prosenttia tuotantobudjetista. Kuten edellä 22 kohdassa todettiin, Suomen viranomaiset ovat vahvistaneet, että vaikeiden elokuvien tapauksessa yhteenlaskettu tuki-intensiteetti voi olla poikkeuksellisesti 70 prosenttia tuotantobudjetista. Suomen viranomaisten esittämän määritelmän mukaan vaikeita elokuvia ovat ne, jotka:
- eivät tavoittele laajaa yleisöä ja
 - kohtaavat erityisiä vaikeuksia kaupallisen rahoituksen saannissa.
- (54) Vaikeilla elokuvilla tarkoitetaan elokuvia, joiden katsojamäärät ovat pienet ja joita ei tuotettaisi ilman tukea, koska ne eivät ole kaupallisesti kannattavia eikä niille sen vuoksi löydy rahoitusta. Komissio katsoo, että edellisessä kohdassa

mainitut kaksi kriteeriä ovat kumulatiivisia ja puoltavat siten julkisen tuen tarvetta.

- (55) Komissio katsoo, että toissijaisuusperiaatteen mukaisesti Suomen viranomaisten laatima vaikeiden elokuvien määritelmä perustuu kansallisiin muuttujiin. Ohjelmassa noudatetaan sen vuoksi elokuvatiedonannon tuki-intensiteettisääntöjä.

Tiettyihin elokuvantekotoimintoihin myönnettävät lisätuet

- (56) Elokuvatiedonannon 2.3 kohdan b alakohdan 4 alakohdassa määrätään, että ”lisätukia tiettyihin yksittäisiin elokuvantekotoimintoihin (esim. jälkikäsitteilyyn) ei sallita, jotta taataan tuen puolueeton kannustava vaikutus ja vältetään kyseisten toimintojen suojaaminen tietyssä jäsenvaltiossa tai houkutteleva tiettyihin jäsenvaltioihin”.
- (57) Tarkastelun kohteena olevan ohjelman puitteissa toteutettaviksi suunnitellut elokuvien tuotantotoimenpiteet eivät sisällä yksittäisiin elokuvien tuotantotoimintoihin myönnettävää lisätukea. Toimenpiteillä on sen vuoksi puolueeton kannustava vaikutus eri toimintoihin, jotka liittyvät elokuvien tuotantoon. Ohjelman voidaankin katsoa täyttävän kyseisen elokuvatiedonannon vaatimuksen.

Päätelmä

- (58) Komissio katsoo edellä esitetyn ja vuonna 2001 tehdyn päätöksen perusteella, että elokuvien tuotantoa koskevat tukitoimenpiteet, jotka suunnitellaan toteutettaviksi tarkastelun kohteena olevan ohjelman puitteissa, ovat perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea mutta soveltuvat yhteismarkkinoille perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan d alakohdan nojalla, koska ne täyttävät elokuvatiedonannossa määrätty edellytykset.

4.2.2. Käsikirjoitustuki

- (59) Kuten edellä 15 kohdassa todettiin, tarkastelun kohteena olevasta ohjelmasta voidaan myöntää käsikirjoitustukea, jonka enimmäismäärä on 8 500 euroa. Myös 16 kohdassa käsiteltyyn kehittämistukeen voi sisältyä käsikirjoituksen laatimiseen ja edelleen kehittämiseen myönnettävää tukea. Kyse onkin elokuvatiedonannossa tarkoitetuista elokuvan tuotantoa edeltävistä toimenpiteistä. Käsikirjoitukset on kuitenkin tarkoitus yhdistää myöhemmin elokuvien tuotantoprosessiin. Kuten edellä 42 kohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa todettiin, komissio soveltaa sen vuoksi elokuvatiedonannon mukaisia kriteereitä analogisesti arvioidessaan, soveltuuko käsikirjoitustuki yhteismarkkinoille perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan d alakohdan nojalla.
- (60) ***Yleinen laillisuusvaatimus:*** Ohjelman puitteissa myönnettäväksi suunniteltu käsikirjoitustuki ei aiheuta ongelmia edellä 44 kohdassa tarkoitetun yleisen laillisuusvaatimuksen kannalta. Suomen viranomaiset ovat ilmoittaneet muun muassa, että ohjelmassa ei ole tuen hakemiseen oikeutettujen henkilöiden tai yritysten kansallisuutta koskevia määräyksiä.
- (61) ***Kulttuurisisältö:*** Ennakkoedellytyksenä tuen saamiselle ilmoitetusta ohjelmasta on, että hanke täyttää kaikilta osin edellä 14 kohdassa kuvaillut kulttuurisisältöön liittyvät kriteerit. Soveltaessaan kyseisiä kriteereitä jäsenvaltio arvioi toimitetun käsikirjoituksen taiteellista ulottuvuutta. Kuten edellä 14 kohdassa lisäksi todettiin, tukihakemusten arviointi, joka tapahtuu kyseisten kriteerien perusteella, on annettu audiovisuaalialan asiantuntijoiden tehtäväksi. Suomen elokuvasäätöön aiemman käytännön pohjalta voidaan todeta, että elokuvat valitaan taiteellisten arvojen perusteella ja että etusijalle asetetaan innovatiiviset ilmaisun muodot eikä

elokuvan kaupalliset mahdollisuudet. Se, että ilmoitettu tukiohjelma käsittää edellä kuvatut kumulatiiviset kulttuurikriteerit, antaa riittävät takeet siitä, että tuki ohjataan kulttuurituotteille.

- (62) Komissio katsoo vuonna 2001 tehdyn päätöksen sekä ohjelman ja arviointiprosessin erityispiirteiden perusteella, että kulttuurisisältöön liittyvien kriteerien soveltamisella varmistetaan, että Suomessa tuettavilla käsikirjoitushankkeilla on kulttuurisisältö.
- (63) **Alueellistaminen:** Käsikirjoitustukeen ei sisälly kulujen alueellistamiseen liittyvää vaatimusta. Toimenpide täyttää sen vuoksi elokuvatiedonannon alueellistamisvaatimuksen (ks. 49 kohta).
- (64) **Tuki-intensiteetti:** Ohjelmassa ei ole vahvistettu erityistä käsikirjoitustuen enimmäisintensiteettiä. Yhteenlaskettua tuki-intensiteettiä koskevilla säännöillä, joita sovelletaan elokuvien tuotantotukeen (ks. 53 kohta), varmistetaan joka tapauksessa, että tuen myöntämisessä noudatetaan elokuvatiedonannon mukaisia rajoituksia.
- (65) **Tiettyihin elokuvantekotoimintoihin myönnettävät lisätuet:** Tiettyihin elokuvantekotoimintoihin myönnettäviä lisätukia koskevaa kieltoa perustellaan elokuvatiedonannossa seuraavasti: ”jos tuki kohdennettaisiin tiettyihin tuotantobudjetin yksittäisiin kustannuseriin, tuki saattaisi muuttua kansalliseksi etuudeksi niille aloille, jotka tarjoavat kyseisiin kustannuseriin liittyviä palveluja, mikä saattaisi olla sääntöjenvastaista”.
- (66) Käsikirjoitustuki on luonteeltaan tukea, joka keskitetään tiettyyn elokuvan tuotantoprosessia edeltävään toimintaan sen sijaan, että sillä pyritäisiin edistämään koko tuotantoprosessia. Sen sijaan, että tuki suunnattaisiin tietyille elokuvien tuotantoon liittyvälle alalle, se kohdistetaan toimintaan, joka on elokuvien tuotantotoiminnan ehdoton ennakkoodellytys. Komissio katsoo sen vuoksi, että käsikirjoitustuen myöntämisessä noudatetaan kyseistä elokuvatiedonannon vaatimusta.
- (67) **Päätelmä:** Komissio katsoo edellä esitetyn perusteella ja ottaen huomioon, että toimenpiteen kilpailua vääristävät ja yhteisön sisäiseen kauppaan kohdistuvat vaikutukset jäävät vähäisiksi, että tarkastelun kohteena olevasta ohjelmasta myönnettäväksi suunniteltu käsikirjoitustuki on analogisesti sovellettujen elokuvatiedonannon vaatimusten mukaista ja soveltuu sen vuoksi yhteismarkkinoille perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan d alakohdan nojalla. Tämä päätelmä on sopusoinnussa toimenpiteen hyväksymisestä vuonna 2001 tehdyn komission päätöksen ja käsikirjoitustukea koskevan komission päätöksentekokäytännön¹³ kanssa.

4.2.3. Elokuvien levitystuki

- (68) Levitystukitoimenpiteiden tavoitteena on tukea kulttuurituotteiden levitystä, jotta voidaan varmistaa, että kyseiset tuotteet ovat katsojien saatavilla erityisesti pienemmillä paikkakunnilla, joilla niiden esittäminen voisi olla harvan asutuksen vuoksi kaupallisesti kannattamatonta. Elokuvien levitystukea myönnetään ilmoitetusta ohjelmasta monien eri toimenpiteiden muodossa. Näitä ovat kotimaisten elokuvien ja kansainvälisten yhteistuotant elokuvien Suomen teatterilevitykseen myönnettävä markkinointi- ja levitystuki (ks. 25 ja 26 kohta), elokuvien maahantuontituki, DVD-levyjen markkinointi- ja levitystuki, digitaalisen levityksen tuki (ks. 29 kohta) sekä lisäkopiotuki ja digitaalisten elokuvakopioiden

¹³ Ks. esimerkiksi komission päätökset asioissa NN 84/2004 ja N 95/2004, elokuvia ja audiovisuaalisia teoksia koskeva valtiontukiohjelma – Ranska, asiassa N 505/2005, Puolan audiovisuaalialan rahasto, ja asiassa N 291/2007, Alankomaiden elokuvarahastoa.

tuki (ks. 28 kohta). Näitä tukia voidaan myöntää kopioiden tuotantokustannuksiin, tekstitys- ja mainontakustannuksiin sekä muihin sellaisiin kustannuksiin, jotka liittyvät elokuvien levitystä Suomessa koskeviin suunnitelmiin.

- (69) Tukitoimenpiteillä voidaan periaatteessa kattaa enintään 50 prosenttia hankekustannuksista. Vaikeiden elokuvien tapauksessa tuen enimmäisintensiteetti voi poikkeuksellisesti olla 70 prosenttia hankekustannuksista. Levitystoimenpiteisiin myönnettävän tuen enimmäismäärät ovat vähäisiä. Suomen teatterilevitykseen myönnettävän tuen tapauksessa enimmäismäärä on 78 000 euroa. Muiden 66 kohdassa mainittujen toimenpiteiden tapauksessa tuen enimmäismäärä vaihtelee 5 000 eurosta (digitaalisen levityksen tuki) 20 000 euroon (lasten- ja perhe-elokuvien dubbauskustannusten kattamiseen myönnettävä tuki). Lisäksi levitystuella pyritään nopeuttamaan menestyselokuvien saatavuutta myös pienemmillä paikkakunnilla. Esimerkiksi elokuvasäätiön tuella valmistettuja lisäkopioita voidaan esittää vain paikkakunnilla, jotka eivät kuulu edellisen vuoden liikevaihdon mukaan 15 suurimman elokuvateatteripaikkakunnan joukkoon.
- (70) Kuten 42 kohdan toisessa luetelmakohdassa todettiin, komissio katsoo, että elokuvatiedonannon kriteereitä voidaan käyttää merkityksellisinä vertailukohtina arvioitaessa, ovatko elokuvien levitykseen liittyvät tukitoimenpiteet perustamissopimuksen valtioneuvoston päätösten mukaisia. Koska levitystoiminta ei kuitenkaan sisälly varsinaiseen elokuvien tuotantotoimintaan, komissio laatii erillisen arvioinnin toimenpiteen välttämättömyydestä ja oikeasuhteisuudesta 87 artiklan 3 kohdan d alakohdan perusteella.
- (71) **Yleinen laillisuusvaatimus:** Ohjelman puitteissa myönnettäväksi suunniteltu tuki yhteisön elokuvien levitykseen ei aiheuta ongelmia edellä 44 kohdassa tarkoitetun yleisen laillisuusvaatimuksen kannalta. Suomen viranomaiset ovat ilmoittaneet muun muassa, että ohjelmassa ei ole tuen hakemiseen oikeutettujen henkilöiden tai yritysten kansallisuutta koskevia erityisvaatimuksia.
- (72) **Kulttuurisisältö:** Ennakoedellytyksenä tuen saamiselle ilmoitetusta ohjelmasta on, että hanke täyttää kaikilta osin edellä 14 kohdassa kuvaillut kulttuurisisältöön liittyvät kriteerit, joita sovellettaessa arvioidaan synopsiksen ja käsikirjoituksen taiteellista ulottuvuutta, kansalliseen tai paikalliseen kulttuuripohjaan tai kieleen liittyvän sisällön kulttuurinäkökohtia sekä luovien tekijöiden ja esittävien taiteilijoiden panosta elokuvahankkeessa. Arvioinnista vastaavat audiovisuaalialan asiantuntijat. Suomen elokuvasäätiön aiemman käytännön pohjalta voidaan todeta, että elokuvat valitaan taiteellisten arvojen perusteella ja että etusijalle asetetaan innovatiiviset ilmaisun muodot eikä elokuvan kaupalliset mahdollisuudet. Se, että ilmoitettu tukiohjelma käsittää edellä kuvatut kumulatiiviset kulttuurikriteerit, antaa riittävät takeet siitä, että tuki ohjataan kulttuurituotteille.
- (73) Komissio katsoo vuonna 2001 tehdyn päätöksen sekä ohjelman ja arviointiprosessin erityispiirteiden perusteella, että kulttuurisisältöä koskevien kriteerien soveltamisella varmistetaan, että elokuvilla, joille myönnetään Suomessa levitystukea, on kulttuurisisältö.
- (74) **Alueellistaminen:** Levitystukeen ei sovelleta kulujen alueellistamiseen liittyvää vaatimusta. Toimenpide täyttää sen vuoksi elokuvatiedonannon alueellistamisvaatimuksen (ks. 49 kohta).
- (75) **Tuki-intensiteetti:** Elokuvien levitystuen intensiteetti on elokuvatiedonannossa asetettujen rajoitusten mukainen. Kuten edellä 26 kohdassa todettiin, tuella voidaan kattaa yleensä enintään 50 prosenttia ja vaikeiden elokuvien tapauksessa poikkeuksellisesti enintään 70 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista.
- (76) **Tiettyihin toimintoihin myönnettävät lisätuet:** Kuten edellä 65 kohdassa todettiin, tiettyihin elokuvantekotoimintoihin myönnettäviä lisätukia koskevaa kieltoa perustellaan elokuvatiedonannossa seuraavasti: ”jos tuki kohdennettaisiin tiettyihin

tuotantobudjetin yksittäisiin kustannuseriin, tuki saattaisi muuttua kansalliseksi etuudeksi niille aloille, jotka tarjoavat kyseisiin kustannuseriin liittyviä palveluja, mikä saattaisi olla sääntöjenvastaista”.

- (77) Tämän ohjelman puitteissa suunniteltua elokuvien levitystukea on tarkoitus myöntää elokuvien levityksestä, kuten elokuvakopioiden valmistuksesta (josta aiheutuvat kustannukset muodostavat valtaosan levitystoiminnan kokonaiskustannuksista) sekä levityksen kannalta välttämättömistä tekstitys- ja mainontatoimenpiteistä, tavanomaisesti aiheutuvien kustannusten kattamiseen. Vaikka kyseiset kustannukset liittyvät tiettyihin toimintoihin, kyse ei ole elokuvan tuotantoon sisältyvistä toiminnoista. Toimenpiteen tarkoituksena ei ole tukea tiettyjä aloja, vaan edistää sellaisten yhteisön elokuvien levitystä, joilla on kulttuurisisältö. Komissio katsoo sen vuoksi, että toimenpide ei aiheuta ongelmia lisätukia koskevan kiellon kannalta.
- (78) **Toimenpiteen välttämättömyys ja oikeasuhteisuus:** Kuten edellä 73 kohdassa todettiin, komissio katsoo, että elokuvien levitystuella, jota on tarkoitus myöntää tarkastelun kohteena olevan ohjelman puitteissa, on kulttuuritavoite eli sillä pyritään edistämään sellaisten yhteisön elokuvien levitystä Suomen alueella, joilla on kulttuurisisältö ja taiteellinen ulottuvuus. Tämä tavoite on perustamissopimuksen 151 artiklan mukainen, sillä kyseisessä artikkelissa ”taiteellinen ja kirjallinen luova toiminta, audiovisuaalisen alan toiminta mukaan luettuna” mainitaan nimenomaisesti yhtenä aloista, joilla yhteisö pyrkii tarvittaessa tukemaan ja täydentämään jäsenvaltioiden toimintaa. Lisäksi kyseisessä artikkelissa määrätään, että ”yhteisö ottaa kulttuuriin liittyvät näkökohdat huomioon muiden tämän sopimuksen määräysten mukaisessa toiminnassaan, erityisesti kulttuuriensa monimuotoisuuden vaalimiseksi ja edistämiseksi”. Lisäkopioiden tapauksessa tarkoituksena on parantaa elokuvatarjontaa pienemmillä paikkakunnilla. Vain elokuvateatterit, jotka eivät kuulu edellisen vuoden liikevaihdon mukaan 15 suurimman elokuvateatteripaikkakunnan joukkoon, voivat saada esitettäväkseen kyseisellä elokuvasäätien tuella valmistettuja lisäkopioita. Lisäksi tuetuista lisäkopioista vähintään puolet on asetettava liikevaihdoltaan 30 suurimman elokuvateatteripaikkakunnan ulkopuolella olevien teatterien käyttöön. Suomen harvan asutuksen ja asukaskohtaisten käyntikertojen erittäin pienen määrän vuoksi on erittäin todennäköistä, että kyseisiä elokuvia ei ilman tätä tukea esitettäisi koskaan pienemmillä paikkakunnilla, koska niiden esittäminen olisi kaupallisesti kannattamatonta. Elokuvien digitaalisen jakelun tuki on suunnattu kotimaisille elokuville, ts. elokuville, jotka ovat osa Suomen kulttuuria tai joilla on siihen vahva yhteys. Suuri osa tuetuista hankkeista liittyy lastenelokuviin. Koska näiden elokuvien kaupallinen kannattavuus on heikko, niistä valmistettuja digitaalisia kopioita ei todennäköisesti levitettäisi Suomessa eikä ulkomailla ilman tukea. Tätä taustaa vasten myös erityisesti kotimaisten elokuvien maksullisen verkkojakelun ja mobiilijakelun edistämiseen myönnettävä tuki katsotaan perustelluksi. Tämän tuen kokonaismäärärahat ovat 30 000 euroa. Maahantuontituki on suunnattu maailman elokuvakulttuuria laajasti edustaville laatuelokuville, ts. taide-elokuville, klassikkoelokuville ja dokumenttielokuville. Ottaen huomioon, että tuetuista elokuvista valtaosa tuodaan Suomeen 2–3 kopiona ja niiden katsojamäärät ovat Suomessa yleensä vain 5 000–15 000, riski siitä, että niitä ei näytettäisi lainkaan Suomessa, on erittäin suuri, sillä niiden levittäminen ei olisi kaupallisesti kannattavaa ilman tukea. DVD-levyjen levitystuella puolestaan pyritään edistämään suomalaisten ja muista maista tulevan korkealaatuisen kattavan elokuvatarjonnan saatavuutta. Tästä tuesta 40 prosenttia suunnataan uusille kotimaisille fiktioelokuville, 20 prosenttia kotimaisille klassikkoelokuville (vuosilta 1960–1985), 15 prosenttia yhteistuotannoille ja noin 10 prosenttia ulkomaisille klassikkoelokuville. Komissio katsoo edellä esitettyjen näkökohtien perusteella, että tarkastelun kohteena oleva toimenpide on välttämätön ja

tarkoituksenmukainen, kun sitä tarkastellaan yhteisen edun mukaisen tavoitteen eli sellaisten elokuvien laajemman levityksen kannalta, joilla on kulttuurisisältö. Toimenpiteellä on ilmeinen kannustava vaikutus korkealaatuisten kulttuurielokuvien laajempaan levitykseen erityisesti pienemmillä paikkakunnilla, joilla niiden saatavuus olisi uhattuna ilman tukea. Tuen enimmäisintensiteetti on rajattu 50 prosenttiin ja vaikeiden elokuvien tapauksessa 70 prosenttiin tukikelpoisista kustannuksista. Tuen enimmäismäärä on suhteellisen vähäinen: 78 000 euroa elokuvaa kohden. Lisäkopiotuen (mukaan lukien digitaaliset kopiot), maahantuontituen ja DVD-levyjen levitystuen määrät ovat erittäin vähäisiä. Vuonna 2007 tämäläyppisiin hankkeisiin myönnettiin tukea keskimäärin enintään 8 000 euroa. Komissio katsoo tämän vuoksi, että toimenpide on oikeassa suhteessa sille asetettuun tavoitteeseen eikä vääristä kilpailua 87 artiklan 3 kohdan d alakohdassa tarkoitettun yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla.

- (79) **Päätelmä:** Komissio katsoo edellä esitetyn perusteella ja vuonna 2001 tehdyn päätöksen sekä elokuvien levitystukea koskevan komission päätöksentekokäytännön¹⁴ mukaisesti, että yhteisön elokuvien levitystä koskeva tukitoimenpide soveltuu yhteismarkkinoille perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan d alakohdan nojalla.

4.2.4. Elokuvalästivaalien järjestämiseen myönnettävä tuki

- (80) Kuten 30 kohdassa todettiin, ohjelmasta on tarkoitus myöntää tukea myös elokuvafestivaalien ja arvostettujen tapahtumien järjestämiseen Suomen alueella. Vuonna 2007 talousarvioon varattiin määrärahat seitsemän festivaalin tukemiseen ja tuen määrä oli keskimäärin 70 000 euroa festivaalia kohden.
- (81) Kuten edellä 42 kohdan kolmannessa luetelmakohdassa todettiin, komissio katsoo, että elokuvafestivaalien järjestäminen ei liity suoraan elokuvien tuotantoprosessiin. Elokuvatiedonannon kriteereitä ei sen vuoksi voida käyttää vertailukohtana elokuvafestivaalituen arvioinnissa, vaan komissio arvioi sen suoraan perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan d alakohdan perusteella.
- (82) Koska elokuvafestivaalit ovat tärkeässä asemassa korkeatasoisten kulttuurielokuvien levityksessä, ohjelmassa keskitytään tukemaan erityisesti eurooppalaisia elokuvia ja kyse on kansainvälisesti arvostetuista festivaaleista, komissio katsoo, että elokuvafestivaalien järjestämistä tukevalla toimenpiteellä on kulttuuritavoite. Toimenpiteen tavoite noudattaa perustamissopimuksen 151 artiklaa, jossa ”taiteellinen ja kirjallinen luova toiminta, audiovisuaalisen alan toiminta mukaan luettuna” mainitaan nimenomaisesti yhtenä aloista, joilla yhteisö pyrkii tarvittaessa tukemaan ja täydentämään jäsenvaltioiden toimintaa. Lisäksi kyseisessä artiklassa määrätään, että ”yhteisö ottaa kulttuuriin liittyvät näkökohdat huomioon muiden tämän sopimuksen määräysten mukaisessa toiminnassaan, erityisesti kulttuuriensa monimuotoisuuden vaalimiseksi ja edistämiseksi”. Komissio katsoo, että tarkastelun kohteena oleva toimenpide on välttämätön ja tarkoituksenmukainen yhteisen edun mukaisen tavoitteen eli sellaisten elokuvien laajemman levityksen kannalta, joilla on kulttuurisisältö. Kuten edellä 78 kohdassa todettiin, saatavilla oleva tukimäärä on pieni. Komissio katsoo tämän vuoksi, että toimenpide on oikeassa suhteessa sille asetettuun tavoitteeseen eikä vääristä kilpailua 87 artiklan 3 kohdan d alakohdassa tarkoitettun yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla.

¹⁴ Ks. esimerkiksi komission päätökset asioissa NN 84/2004 ja N 95/2004, elokuvia ja audiovisuaalisia teoksia koskeva valtiontukiohjelma – Ranska, asiassa N 505/2005, Puolan audiovisuaalialan rahasto, sekä asiassa N 368/2005, audiovisuaalisten teosten myynninedistämiseen myönnettävä valtiontuki Andaluciassa.

- (83) Komissio katsoo kaiken kaikkiaan elokuvafestivaalien järjestämistä koskevien aiempien päätösten¹⁵ mukaisesti, että ohjelman puitteissa toteutettavaksi suunniteltu elokuvafestivaalien järjestämistä koskeva tukitoimenpide soveltuu yhteismarkkinoille perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan d alakohdan nojalla.

4.2.5. Kulttuuriviennin tuki

- (84) Kuten edellä 27 kohdassa todettiin, ohjelmasta myönnetään myös kulttuuriviennin tukea elokuvien tuottajille ja tekijöille matka-avustusten muodossa sekä kulttuuriviennin esityskopion valmistamiseen kotimaisesta elokuvasta (esityskopion valmistamisesta, elokuvan käännättämisestä vieraalle kielelle ja teksittämisestä aiheutuvien kustannusten kattamiseen) ja elokuvan myyminen edistämismateriaalin laatimiseen. Kuten edellä 12 kohdassa todettiin, saatavilla olevan tukimäärä on pieni. Vuonna 2007 myönnettiin tämältyyppistä tukea yhteensä noin 350 000 euroa 144 hankkeelle.
- (85) Koska elokuvafestivaalit ovat tärkeässä asemassa korkeatasoisten kulttuurielokuvien levittämisessä, komissio katsoo, että toimenpiteellä, josta myönnetään tukea elokuvien tuottajille ja tekijöille matka-avustusten muodossa sekä kulttuuriviennin esityskopion valmistamiseen ja siihen liittyvän myyminen edistämismateriaalin laatimiseen, on kulttuuritavoite. Tämä tavoite on perustamissopimuksen 151 artiklan mukainen, sillä kyseisessä artikkelissa ”taiteellinen ja kirjallinen luova toiminta, audiovisuaalisen alan toiminta mukaan luettuna” mainitaan nimenomaisesti yhtenä aloista, joilla yhteisö pyrkii tarvittaessa tukemaan ja täydentämään jäsenvaltioiden toimintaa. Lisäksi kyseisessä artikkelissa määrätään, että ”yhteisö ottaa kulttuuriin liittyvät näkökohdat huomioon muiden tämän sopimuksen määräysten mukaisessa toiminnassaan, erityisesti kulttuuriensa monimuotoisuuden vaalimiseksi ja edistämiseksi”. Komissio katsoo, että tarkastelun kohteena oleva toimenpide on välttämätön ja tarkoituksenmukainen yhteisen edun mukaisen tavoitteen edistämisen eli sellaisten elokuvien laajemman levityksen kannalta, joilla on kulttuurisisältö. Koska myönnettävä tukimäärä on lisäksi pieni, komissio katsoo, että toimenpide on oikeassa suhteessa sille asetettuun tavoitteeseen eikä vääristä kilpailua 87 artiklan 3 kohdan d alakohdassa tarkoitettun yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla.
- (86) Komissio katsoo kaiken kaikkiaan, että kulttuuriviennin tukea koskeva toimenpide soveltuu yhteismarkkinoille perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan d alakohdan nojalla.

4.2.6. Elokvateattereille myönnettävä tuki

- (87) Kuten edellä 28 kohdassa todettiin, ohjelmasta myönnetään tukea elokuvien esittämiseen elokuvateattereissa parantamalla elokuvateattereiden toimintaedellytyksiä ja monipuolistamalla niiden elokuvatarjontaa. Tähän tavoitteeseen myönnettävä tuki on tarkoitettu osarahoitukseksi ensisijaisesti pienten ja keskisuurten paikkakuntien elokuvateattereiden laitehankintoihin ja kunnostukseen.. Tuella voidaan kattaa enintään 60 prosenttia tai 25 000 euron osuus hankkeen kokonaiskustannuksista, kun kokonaiskustannukset ovat alle 50 000 euroa, ja enintään 50 prosenttia, kun kokonaiskustannukset ovat yli 50 000 euroa. Yksittäisellä tukipäätöksellä myönnetyn laitehankintatuen enimmäismäärä on 50 000 euroa ja elokuvateattereiden tilojen kunnostukseen myönnetyn tuen vastaavasti 80 000 euroa. Yksittäisen elokuvateatterin laitehankintoihin ja kunnostamiseen keskimäärin myönnettävän tuen odotetaan olevan vuosittain enintään noin 5 000 euroa vuoden 2013 loppuun mennessä.

¹⁵ Ks. esimerkiksi komission päätös asiassa N 505/200, joka koskee Puolan audiovisuaalisen alan rahastoa.

Laitehankinta- ja kunnostustuen lisäksi ohjelmasta myönnetään pienten ja keskisuurten paikkakuntien elokuvateattereille toimintatukea, jonka tarkoituksena on turvata alueellisesti riittävän kattava elokuvateatteritarjonta. Tätä tukea voidaan myöntää kullekin elokuvateatterille enintään 5 000 euroa vuodessa.

- (88) Kuten edellä 42 kohdan neljännessä luetelmakohdassa todettiin, komissio katsoo, että elokuvien esityslaitteiden kunnostamista koskevien taloudellisten kannustimien sääntöjenmukaisuutta on arvioitava perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan perusteella. Kyseiset kannustimet eivät liity audiovisuaalisten toimintojen kulttuurinäkökohtiin vaan niiden teknisiin taustatekijöihin, ja sen vuoksi niihin ei voida soveltaa kulttuuria koskevaa poikkeusta.¹⁶
- (89) **Välttämättömyys ja oikeasuhteisuus:** Esitystoimintatuki on suunnattu pääasiassa pienten ja keskisuurten paikkakuntien elokuvateattereille ja sen tarkoituksena on turvata alueellisesti riittävän kattava tarjonta pienissä elokuvateattereissa ja taide-elokuvia esittävässä elokuvateattereissa. Kyseiset elokuvateatterit eivät pystyisi itse rahoittamaan kunnostamisesta ja nykyaikaisten laitteiden hankinnasta aiheutuvia investointikustannuksia vaarantamatta rahoitusasemaansa ja siten myös olemassaoloaan. Toimenpiteellä pyritään helpottamaan elokuvatuotannon tarjoamista yleisölle ja parantamaan pienten elokuvateattereiden ja taide-elokuvia esittävien elokuvateattereiden teknisiä valmiuksia. Elokuvien esittäminen on edellytyksenä myös toiminnalle, jonka tarkoituksena on tuottaa ja levittää perustamissopimuksen 151 artiklassa tarkoitettuja audiovisuaalisia teoksia, joilla on kulttuurisisältö. On todennäköistä, että pienillä ja keskisuurilla paikkakunnilla ei muussa tapauksessa olisi rajallisten kaupallisten menestymismahdollisuuksiensa vuoksi riittävästi nykyaikaisilla esityslaitteilla varustettuja elokuvateattereita.¹⁷
- (90) Esitystoimintatuella pyritään poistamaan kyseiset ongelmat myöntämällä pääasiassa pienten ja keskisuurten paikkakuntien elokuvateattereille avustuksia ja turvaamalla sitä kautta alueellisesti riittävän kattava tarjonta. Mahdollisuus, että toimenpide vääristäisi kilpailua, katsotaan pieneksi, sillä tuille on vahvistettu enimmäisintensiteetit, tukimäärät ovat suhteelliset vähäiset ja elokuvateattereille, joissa on useampia saleja tai jotka kuuluvat ketjuun, myönnettävä tukimäärä on erittäin pieni. Pääkaupunkiseudulla sijaitsevat elokuvateatterit, joissa on useampia saleja ja jotka kuuluvat ketjuun, eivät voi saada tukea laitehankintoihin ja kunnostamiseen, ja keskisuurilla paikkakunnilla sijaitsevat elokuvateatterit ovat tukikelpoisia vain silloin, kun ne täyttävät tuen välttämättömyyttä koskevat tiukat vaatimukset.¹⁸ Hankkeiden maantieteellinen peittoalue on suppea, ja sen vuoksi niiden vaikutukset EU:n jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja kilpailuun katsotaan erittäin vähäisiksi.
- (91) Komissio katsoo edellä esitetyn arvioinnin perusteella, että toimenpiteen voidaan katsoa olevan välttämätön ja oikeassa suhteessa sille asetettuun tavoitteeseen.
- (92) **Päätelmä:** Komissio katsoo edellä esitetyn perusteella, että elokuvien esittämiseen myönnettävät avustukset soveltuvat yhteismarkkinoille perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla.

5. PÄÄTÖS

- (93) Komissio pitää valitettavana sitä, että Suomen viranomaiset ovat pitäneet ohjelman voimassa alkuperäisen hyväksynnän voimassaolon päätyttyä vuoden 2004 lopussa

¹⁶ Asioita NN 84/2004 ja N 95/2004, elokuvia ja audiovisuaalisia teoksia koskeva valtiontukiohjelma – Ranska, arvioitiin 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan perusteella vastaavanlaisista lähtökohdista elokuvien esitystilojen kunnostamiseen ja käyttöönottoon myönnetyn tuen osalta.

¹⁷ Komissio toteaa, että elokuvien/salien lukumäärä on supistunut viime vuosina Suomessa.

¹⁸ Katso 28 kohta.

ilman, että ne olisivat ilmoittaneet komissiolle ohjelman jatkamisesta perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdan mukaisesti. Kyseisen kohdan mukaisesti ”komissiolle on annettava tieto tuen myöntämisestä tai muuttamista koskevasta suunnitelmasta niin ajoissa, että se voi esittää huomautuksensa” ja ”jäsenvaltio, jota asia koskee, ei saa toteuttaa ehdottamiaan toimenpiteitä, ennen kuin menettelyssä on annettu lopullinen päätös”.

- (94) Komissio on päättänyt tämän ohjelman ja ohjelman, josta ilmoitettiin komissiolle vuonna 2001 ja jonka komission hyväksyi tuolloin, välisten yhtymäkohtien ja tässä yhteydessä tarkastelun kohteena olevasta ohjelmasta laatimansa kokonaisarviointin perusteella katsoa ohjelman soveltuvan yhteismarkkinoille. Tukiohjelma hyväksytään 31. joulukuuta 2013 saakka sillä perusteella, että Suomen viranomaiset ovat sitoutuneet tekemään ohjelmaan muutokset, joita siihen on mahdollisesti tarpeen tehdä elokuvatiedonannon voimassaolon päättymisen jälkeen. Komissio pyytää Suomen viranomaisia toimittamaan vuosittain kertomuksen ohjelman toteutuksesta.
- (95) Komissio muistuttaa Suomen viranomaisia siitä, että 91 kohdassa todetaan, että komissiolle on perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdan mukaisesti annettava ennakoon tieto ohjelman muuttamista koskevasta suunnitelmasta eikä Suomi saa toteuttaa kyseisiä toimenpiteitä ennen kuin komissio on tehnyt niitä koskevan päätöksen.

Jos tämä kirje sisältää luottamuksellisia tietoja, joita ei saa julkistaa, tästä on ilmoitettava komissiolle viidentoista työpäivän kuluessa kirjeen vastaanottamisesta. Jos komissio ei saa perusteltua pyyntöä määräajassa, se katsoo, että hyväksytte kirjeen julkistamisen kokonaisuudessaan kolmansille ja sen julkaisemisen todistusvoimaisella kielellä internetosoitteessa http://ec.europa.eu/community_law/state_aids/index.htm.

Pyyntö on lähetettävä kirjattuna kirjeenä tai faksilla seuraavaan osoitteeseen:

European Commission
Directorate-General for Competition
State Aid Greffe
Rue de la Loi / Wetstraat, 200
B-1049 Brussels
Faksi: (+32-2) 296 12 42

Kunnioittavasti
Komission puolesta

Neelie KROES
Komission jäsen